

POROČILO O DELU MUZEJSKEGA DRUŠTVA VRHNIKA V LETIH 2014 IN 2015

POROČILO PREDSEDNICE NA OBČNEM ZBORU MDV, 14. 12. 2015

Ker se v preteklem letu nismo zbrali na občnem zboru, – zadnji je bil 20. maja 2013 – poročam danes o delu društva v letu 2014 in 2015. Poročilo o delu v letu 2013 je bilo objavljeno v Vrhniških razgledih 15 (2014). Tam objavljeni sestav društvenih organov, se po juniju 2013, ko je bila kooptirana Metka Miklavčič kot nova tajnica, ni spreminjal.

Delo društva je vodil izvršni odbor, ki se praviloma sestaja skupno z nadzornim odborom. V letu 2014 so bili sestanki 27. januarja, 9. junija, 5. septembra in 8. decembra, leta 2015 pa 18. februarja, 11. maja, 7. septembra in 26. oktobra.

Delo v letu 2014

V tem letu smo pridobili v Rokodelskem domu, kjer ima društvo sedež, dodatno sobo za deponiranje gradiva, kar je za društvo pomembna pridobitev, ki smo jo dolgo iskali.

Pripravili smo in z Zavodom Ivana Cankarja izdali 14. številko zbornika Vrhniški razgledi z 20 prispevki na 307 straneh, ki smo

ga predstavili 19. maja 2014. Zbirali smo gradivo o zgodovini Vrhnike. Nadaljevali smo z raziskavami tem iz zgodovine vrhniške občine, posebej zgodovine Podlipe, z ozirom na 750-letnico njene prve omembe, o vrhniški šoli, učiteljih, nekdanjih vidnejših Vrhničanih; pripravljali in zbirali prispevke za naslednji, 15. zvezek vrhniškega zbornika.

Januarja smo v Cankarjevem domu odprli razstavo dokumentarnih fotografij ljubiteljskega fotografa Miloša Rijavca o življenju na Vrhniki sredi druge polovice preteklega stoletja, ki jo je pripravil Aljaž Ciber. Z razstavo o bratih Jager, avtorice Nataše Oblak Japelj, smo na povabilo tamkajšnjega društva za krajevno zgodovino in kulturo novembra gostovali v Ilirski Bistrici. Sodelovali smo pri pripravah za razstavo ob 60-letnici Zveze kulturnih organizacij Vrhnika. Začeli smo s pripravami za postavitve spomenika Vrhničanom, padlim v prvi svetovni vojni (uredili smo si dovoljenje za zbiranje prostovoljnih prispevkov in nekaj denarja tudi že zbrali).

Junija smo organizirali ekskurzijo v Josipdol na Pohorju in v Šoštanj. Zanimiva zgodovina Josipdola, njegovih steklarn in kamnolomov granita je povezana z vrhniško rodbino Lenarčič. Leta 1908 je tovarnar in veleposestnik Josip Lenarčič kupil celotno posest v Josipdolu, z glažutami, kamnolomi in gozdovi (za 600.000 avstrijskih kron). Člani tamkajšnjega Kulturnega in etnološkega društva so nam pokazali način sekanja granitnih kock, steklarsko peč, kovaško

delavnico, krajevni muzej in nas povabili na »gozdarsko malico«. V Šoštanju pa smo obiskali slovenski Muzej usnjarstva v nastajanju. Vrhniške IUUV žal še ni predstavljene. Oktobra smo na povabilo tamkajšnjega Turističnega društva obiskali Loški Potok, kjer smo po prispevku iz Vrhniških razgledov predstavili življenjsko zgodbo njihovega rojaka vrhniškega sodnika dr. Franca Moharja, ki ga žele uvrstiti med svoje pomembne krajeane.

267. Ostanke stekla nekdanjih pohorskih glažut. Josipdol, muzej, 15. junij 2014.

268. Informativna tabla vabi na ogled muzejskih objektov. Josipdol, 15. junij 2014.

269. Člani Muzejskega društva Vrhnika pred kapelico ob učni poti nad Josipdolum, 15. junij 2014.

270. Oglad usnjarskih strojev v zunanjem delu muzeja. Šoštanj, Muzej usnjarstva na Slovenskem, 15. 6. 2014.

Na iniciativo Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani smo konec leta podpisali dogovor o sodelovanju v projektu Popis prebivalstva Slovenije 1830–1931 na portalu SIstory-zgodovina Slovenije. Na tem portalu, ki z njim upravlja Inštitut, so od novembra 2014 tekstovno dostopni tudi Vrhniški razgledi.

Leto 2015

V tem letu naj posebej omenim naš prvi sestanek po objavi razpisa Komisije za podelitev občinskih priznanj za leto 2015. Na njem smo sprejeli sklep, da Muzejsko društvo da pobudo za podelitev naziva Častni občan Občine Vrhnika Vinku Tomšiču, nekdanjemu županu, kulturniku, tudi velikemu podporniku Muzejskega društva. Komisija mu je naziv podelila, a podelitve, žal, ni dočakal. Umrl je 20. aprila 2015.

V letu 2015 smo z zbiranjem gradiva in z raziskovanjem nadaljevali. Sodelovali smo pri pripravi elaborata za vpis Argonavtov na Vrhniku v register žive dediščine, ki ga je za koordinatorske varstva žive kulturne dediščine – Slovenski etnografski muzej pripravil Matevž Grošel. Precej raziskovanja in iskanja podatkov smo namenili zanimivi svetlini ali medalji, najdeni pred leti v Retovju. Najdba, ki še kar ostaja skrivnost, krasi naslovnico 15. številke Vrhniških razgledov. Oktobra smo sodelovali v javni obravnavi projekta vrhniškega Doživljajskega središča (o dejavnosti muzejske zbirke in varovanju kulturne dediščine na Vrhniku). Podprli smo prizadevanja za ohranitev poslopja nekdanje železniške postaje Vrhnika mesto, zgrajenega leta 1934. Objekt je ostanek nekdanje vrhniške železnice. Njen podaljšek do središča me-

sta in postavitve tega končnega postajnega poslopja je v takratnem času krize uspelo zgraditi takratnemu županu z javnimi deli. S tem je zagotovil delo in zaslužek preko 100 brezposelnim občanom. Skromna stavba ima svojo vrednost tudi s tega vidika. V društvenem programu smo imeli tudi zbiranje gradiva in raziskovanje zgodovine zdravstva na Vrhniki, a je med letom prišlo do dopolnitve projekta. Nosilec je poslej Cankarjeva knjižnica Vrhnika. Naše sodelovanje, če bo potrebno, kljub temu ostane.

Pripravili smo za tisk in z Zavodom IC izdali 15. številko Vrhnških razgledov, ki z 22 prispevki in bibliografijo vseh dosedanjih zvezkov obsega 270 strani. Predstavili smo jo 18. maja 2015 v Cankarjevi knjižnici. Zbrali smo prispevke za naslednjo – 16. številko.

Med pomembnejšimi nalogami društva je bila razstava o Podlipi ob 750-letnici njene prve omembe. S sodelovanjem krajanov jo je pripravila Polona Zalokar. Zaradi obsežnosti smo morali njeno postavitve preložiti na leto 2016. Z razstavo o Ligojni (del razstave), avtorja Francija Dovča, ki je bila leta 2012 postavljena v Cankarjevem domu na Vrhniki, smo decembra gostovali v Ligojni. Likovna upodobitev Argonavtov na Vrhniki, slikarja Pavola Tesarja in spremljajoča predstavitev njihove poti (z zemljevidi) Ivanke Kurinčič, ki smo ju načrtovali postaviti junija 2015, v času argonavtskih dnevor, sta bili zaradi prenavljanja Cankarjevega doma preloženi na leto 2016. 18. septembra pa je bila odprta razstava ob 60-letnici Zveze kulturnih društev Vrhnika, ki je nastala v sodelovanju Zveze kulturnih društev in Muzejskega društva. Pripravila jo je članica MDV Katarina Oblak Brown, med tem zaposlena v okviru projekta javnih del v Muzejskem društvu.

28. septembra smo se udeležili 4. simpozija o usnjarstvu v Šoštanju (o IUUV je bil na pro-

gramu prispevek Matjaža Vouka: Industrija usnja Vrhnika, pričevanja o vzponu in padcu nekoč največje usnjarne na svetu, ki je predelovala svinjske kože).

Oktobra smo obiskali Ilirsko Bistrico, njen železničarski muzej v nastajanju – slovenski muzej elektrovleke, spominski park Hrib Svobode, ob potoku Bistrica pa muzejsko zbirko Hodnikov mlin in čebelarški muzej Antona Žnidaršiča. Iz Ilirske Bistrice smo se odpeljali na Prem, si ogledali šolo, kjer je bil rojen pesnik Dragotin Ketec, in grad. Po ogledu zanimivega objekta tehnične dediščine – vodne postaje Draga pod Ležečami, ki je bila nekoč zgrajena za prečrpavanje vode iz reke Reke za parne lokomotive na progi Pivka in Divača, smo ekskurzijo zaključili z obiskom EKO muzeja Pivških presihajočih jezer v Slovenski vasi.

V okviru priprav za postavitve spomenika padlim v prvi svetovni vojni smo v sodelovanju s Turističnim društvom na Sv. Trojici poiskali lokacijo, primerno za njegovo postavitev.

Z Inštitutom za novejšo zgodovino smo 14. decembra v Cankarjevem domu na Vrhniki pripravili predstavitev Popisa prebivalstva občine Vrhnika 1890–1900 na portalu SI-story.

Finančna sredstva za delo društva je prispevala Občina Vrhnika, v letu 2014 za projekte in redno dejavnost 1.903,99 Eur. Za nekatere naloge, ki jih delamo skupaj, prispeva finančna sredstva Zavod Ivana Cankarja. Včasih izboljša finančno stanje društva tudi kakšna donacija; v letu 2014 je npr. podjetje Žito (ko je bilo še slovensko) doniralo 660.00 Eur. Nekaj denarja dobimo s članarino in prostovoljnimi prispevki članov, nekaj tudi s prodajo Vrhnških razgledov, kar pa je prispevek k izdaji naslednje številke.

271. Grad Prem, 3. oktober 2015, predsednik Društva za krajevno zgodovino in kulturo Ilirska Bistrica zgodovinar Ivan Simič razlaga njegovo vsebino in potek obnove.

Delo v društvu je bilo opravljeno predvsem s podporo in sodelovanjem društvenih članov, zlasti z zavzetim in požrtvovalnim delom odbornikov.

Bibliografija:

Gašper Tominc, foto GT: Razstava dokumentarnih fotografij. Iz zbirke Miloša Rijavca. Naš časopis, 24. februar 2014, str. 47.

Gašper Tominc: Izšli so 14. Vrhniški razgledi. Naš časopis, 2. junij 2014, str. 12.

Nataša Oblak Japelj: Vabilo na izlet v Jospdol na Pohorju in v muzej usnjarstva v Šoštanj. Naš časopis, 2. junij 2014, str. 12.

M/arija/ Oblak Čarni: Muzejsko društvo Vrhnika. Povabljeni smo bili v Loški Potok. Naš časopis, 27. oktober 2014, str. 44.

Razstava Brata Jager v Ilirski Bistrici, Naš časopis, 19. december 1914, str. 5.

Dr. Andrej Šalehar: Čebelarstva knjižnica Franca Jagra, Naš časopis, 19. december 2014, str. 5.

Gašper Tominc, foto GT: Izšli so že petnajsti Vrhniški razgledi. Naš časopis, 19. junij 2015, str. 9.

Nataša Oblak Japelj: Muzejsko društvo vabi v Ilirsko Bistrico. Naš časopis, 31. avgust 2015, str. 48.

Nataša Oblak Japelj: Oktobrski izlet z muzejskim društvom. Naš časopis, 30. november 2015, str. 42.

Simon Seljak: Muzejsko društvo Vrhnika. Izvolili novo vodstvo. Dr. Katarina Oblak Brown: Hvala za zaupanje in podporo. Naš časopis, 25. januar 2016, str. 10.